

John Christmas Møllers radiotale 6. september

Taler

John Christmas Møller
Konservativ politiker i eksil

Dato

6. september 1942

Sted

BBC

Omstændigheder

Som et svar på statsminister Buhls Sabotagetale, også kaldet Stikkertalen, holdt Christmas Møller følgende tale over radioen fra sit eksil i London.

Det er med en ganske særlig Følelse af Alvor og ogsaa, hvis jeg maa bruge et saa stort Ord om mig selv, af afgørende Betydning (i hvert Fald for mig), at jeg i Eftermiddag gaar til Mikrofonen for - i de faa Minutter, der er mig beskaarne - at tale hjem til Landsmænd. Thi lad mig hellere sige det straks, at for mig staar det saaledes, at nu staar ogsaa vi ved et Vendepunkt, hvor en meget vigtig Afgørelse skal træffes, om ikke af Folket, saa dog af mange hjemme.

Hørte De Radioen i Torsdags? Først en Gengivelse af den britiske liberale Luftminister, Sir Archibald Sinclair's Tale, og saa den danske Statsminister Buhls Tale. Det var som Ild og Vand, Nat og Dag. Og vi frie Danske dømmes ikke, men vi mener at have Lov til at sige vor Mening og fremføre vore Anskuelser. Vi forstaar maaske endda, at Statsministeren taler, som han gør. Vi ved jo, hvilke Vilkaar han og hans har at arbejde under.

Man har her i England en Vending, som almindeligvis bruges, naar Gæsterne paa en Restaurant bliver utaalmodige, Passagererne i en Bus, Kunderne i en Forretning og saa fremdeles, og de gør Vrøvl over det ene eller det andet; den lyder i sin Enkelthed saaledes: You see, there is a war on. - Glem ikke, at der er Krig. Og disse Ord, der gælder baade i den mægtige By i Verdensriget og i det lille Danmark, kan jeg hente mine Bemærkninger fra.

You see, there is a war on.

Det er vi alle for tilbøjelige til at glemme, thi vi lever, som om der ingen Krig var - men kun en Situation med nogle Smaabesværligheder m. H. t. Føde, Brændsel

og Klæder.

Nej, der er netop Krig - og hvilken Krig.

Verdenshistoriens største og Verdenshistoriens vigtigste. Thi denne Krig er ikke en Kamp om Interesser, men om Ideer. Det er Afgørelsen af, om Herrefolksteorien med alle andre som Slaver skal herske, eller om det ophøjede Standpunkt, det britiske Imperium var ved at naa til for alle Imperiets Folk, skal være raadende i Verden. Denne Krig er ikke Landenes Krig, men den er efter min inderste Mening Krigen mellem godt og ondt, Krigen mellem Sandhed og Ret, mod Løgn og Uret. Derfor vil De ogsaa se, at Krigsmaalet er et helt andet - ja, væsensforskelligt fra Krigsmaalene i 1864, i 1870-71, ja selv i 1914-18. Det tyske Krigsmaal nu er Udslettelsen af alle andre Folk, og derfor vil De ogsaa se nogle enkelte i alle smaa Lande, som styrer mod at klare sig og vil være med i Industrijunkernes Kred.

Men se, mine Tilhørere, i en saadan Kamp er der intet, som hedder Neutralitet. Jeg har altid hadet det Ord. Der er noget lunkent over det. Hverken varmt eller koldt. Men lad saa være, den Gang det var Interesser og ikke Ideer, det drejede sig om, kunde der maaske være Mening i det Ord, Neutralitet.

I Dag er der det ikke.

Og vi veed jo, at vi Danske hjemme hader Tyskerne, Junkerne, Herrefolket og alt dets Væsen lige saa fuldt, som alle andre fribaarne Folk gør det. Vi veed, at vi Danske hjemme og ude har samme fælles, brændende Ønske, at vi saa snart som muligt maa se Hitlerismen og Nazismen blive slaaet. Og endelig er vi ogsaa enige om, at intet Offer er vort Slægtled for stort, for at kommende Slægtled kan faa Lov og Ret til at leve under menneskeværdige Forhold.

Men - og her bliver altsaa et nyt Men - det kan ikke nytte, at vi kun stiller Fordringer til andre. Det er ikke nok, at vi med Rette beundrer det britiske Folk og dets Heltemod, da det vandt Slaget over England, eller at vi mindes de Tusinder af Dødsofre fra de Dage. Det er ikke nok, at vi lovsynger det norske Folks heltedige Kamp og beundrer al dets Modstand og dets sejge Kamp mod Nazismens Voldsmænd. Der kræves *aktiv* Gerning og *aktiv* Handling, af hver enkelt af os!

Danmark ikke, men det danske Folk som saadant, er en Allieret og af en Allierets Sind.

Og hvad vil det nu sige:

Lad mig først sige, hvad det ikke vil sige - nemlig at Danmark kan faa den Særstilling, blot at lade andre kæmpe og saa vinde Frugterne af andres Arbejde; det passer ej heller vor Natur og vore Ønsker. Men det vil sige, at vi brændende Ønsker de Allieredes Sejr, ønsker Storbritanniens, U.S.A.'s, Ruslands, Kinas og alle de smaa Staters Sejr, for ellers bliver Verden ikke værd at leve i. Vi veed ikke, om der ikke kan blive mange Besværligheder og maaske nogen Uret - javel - men vi veed, at denne Sejr er den eneste Chance, vi har. Og vi tror paa Fremtiden med Storbritannien og dets Allierede.

Vi er altsaa ikke neutrale. Man kan overhovedet ikke være neutral mere. Denne gigantiske Kamps Udfald vedrører os alle. Dig og mig, Danmark, Norge og Sverige. Ingen kan melde sig fra.

Og her er det at Sir Archibald Sinclair, denne gamle Ærkeliberalist, har fuldkommen Ret. Hele hans Tale byggede paa denne Betragtning, at der kun kan være for og imod. Der er netop i denne Situation ingen Liberalisme. Vi er ikke neutrale. Vi har som Pligt kun at have eet for øje: Hvad skader Tyskland mest, hvad gavner de Allieredes, vore Allieredes Sag. Hvad den britiske, den allierede Krigsledelse mener er gavnligt maa gøres - hvad skadeligt maa undgaaes.

Og derfor siger jeg hjem, vel vidende hvad jeg gør, hvor bogstaveligt dødsensalvorlig Situationen er for os alle: Danmark og vi Danske maa tage vor Part af Byrden.

Nu er det Transporten, det gælder. Luftministeren sagde: Det er Grunden til, at jeg taler til jer, som kan blive vore Medarbejdere i Afskæringen eller Standsningen af Pulsaarerne i Tysklands Transportsystem. For Aksens Transportsystem er lige saa skrøbeligt som det menneskelige Legeme - naar een Del beskadiges, gaar det ud over det hele. Ødelæggelsen af et Lokomotiv i Frankrig medfører Komplikationer paa den russiske Front. Sænkingen af et Skib eller en Færge immobiliserer Tog, der venter paa at blive lastet eller losset i Havnen, og tvinger Hitler til at flytte sin svære Trafik fra Havet over til de overbelastede Jernbaner. Skade og Forsinkelser, Bombemaskiner og Partisaner -

det er de Midler, vi har til med stigende Virkning at kvæle og strangulere Tyskernes Transport-Organisation.

Gør jer Pligt - gør jert Værk.

Ja, lad der blive Sandhed i de Ord, som vi saa mange Gange har sunget, og som nu har Bud til alle. Lad os hver paa sin Plads følge Budet og Kaldet i Ordene:

Kæmp for alt, hvad Du har kært,
dø om saa det gælder,
da er Livet ej saa svært,
Døden ikke heller.

Kilde

danmarkshistorien.dk, Frit Danmarks Hvidbog bd. 2 (1946), s. 122-24.

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Agitationstale, Anden Verdenskrig

Relateret

Vilhelm Buhls antisabotagetale
2. september 1942

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/john-christmas-moellers-radiotale-6-september>